

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ “ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ” (2018)

Απολογισμός Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου Αγίου Δημητρίου σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4, τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών και με αναφορά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Ηλίας Σαββάκης

Γενικός Γραμματέας Δήμου Αγίου Δημητρίου, Αττικής

Μια δέσμευση για τη δημιουργία και υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας είναι ένα σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία ζωντανών και δραστήριων πόλεων του 21ου αιώνα.

Μέσα από την πληροφόρηση και τη διαφάνεια ανοίγεται ένας ουσιαστικός διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη, αναδεικνύοντας την ηγεσία και τη λογοδοσία. Έτσι, η διαθεσιμότητα των πληροφοριών βιωσιμότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να υποστηρίξουν τις εσωτερικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να οδηγήσουν σε βελτίωση της αποτελεσματικότητας και μείωση του κόστους στην παροχή των υπηρεσιών της πόλης.

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου είναι ο πρώτος δήμος στην Ελλάδα και ένας από τους ελάχιστους δήμους στον κόσμο που προχώρησε στην σύνταξη και έκδοση του πρώτου Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης, με έτος αναφοράς το 2016, αποσκοπώντας στην πλήρη και ολοκληρωμένη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών του Δήμου σχετικά με την υιοθέτηση, την εφαρμογή και την επίδοση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στις λειτουργίες του.

Για τον καθορισμό του περιεχομένου του Απολογισμού, ο Δήμος έχει ακολουθήσει τη βασική έκδοση των Κατευθυντήριων Οδηγιών για την έκδοση απολογισμών Βιωσιμότητας G4, του οργανισμού Global Reporting Initiative (GRI).

Επιπρόσθετα, ο Δήμος προχώρησε στην υιοθέτηση των 10 αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (UN Global Compact), βάσει των οποίων δεσμεύτηκε να λειτουργήσει κατά της διαφθοράς, με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία και το περιβάλλον.

Τέλος, ο Δήμος αποφάσισε να συμπεριλάβει στο σχεδιασμό της στρατηγικής του και την ανάληψη δράσεων για τη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος αλλά και την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τους δεκαεπτά (17) Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (Sustainable Development Goals–SDGs).

Μεθοδολογία

Τα θέματα, στα οποία εστίασε ο απολογισμός επιλέχθηκαν μέσα από μια διαδικασία αναλυτικής μελέτης ουσιαστικότητας (Materiality analysis), στην οποία ενεπλάκησαν ενεργά τα ενδιαφερόμενα μέρη και η διοίκηση του Δήμου, αφού πρώτα ολοκληρώθηκε η χαρτογράφηση αυτών.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ανάλυση ουσιαστικότητας βασίστηκε στις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4 και πραγματοποιήθηκε μέσα από τις τρεις φάσεις που ακολουθούν:

A. Αναγνώριση θεμάτων

Έγινε επισκόπηση του πλαισίου βιώσιμης ανάπτυξης και στρατηγικής στο οποίο λειτουργεί ο Δήμος αλλά και των βασικών θεμάτων διαλόγου που αναδείχθηκαν από υφιστάμενες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη καθημερινή συναναστροφή του με αυτά.

Η αναγνώριση των (34) ουσιαστικών θεμάτων οδήγησε στην χάραξη των πέντε πυλώνων της στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη:

- η διακυβέρνηση και η οικονομική βιωσιμότητα,
- το περιβάλλον,
- η κοινωνία,
- οι βιώσιμες υποδομές και
- οι εργαζόμενοι

αποτελώντας το πλαίσιο δραστηριοποίησης, καταγραφής επιδόσεων και αναφοράς των πεπραγμένων σχετικά με τη στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη για το Δήμο Αγ. Δημητρίου

B. Ιεράρχηση θεμάτων

Για την ιεράρχηση του πόσο επηρεάζει τα ενδιαφερόμενα μέρη ο τρόπος που διαχειρίζεται ο Δήμος το κάθε αναγνωρισμένο θέμα ολοκληρώθηκε:

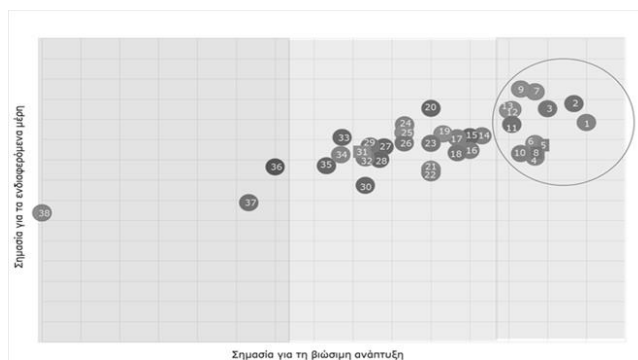
- η αποστολή ηλεκτρονικού ανώνυμου ερωτηματολογίου με ερωτήσεις για κάθε ένα από τα 34 ουσιαστικά θέματα που αναγνωρίστηκαν
- περίπου 500 ερωτηματολόγια απαντήθηκαν σε ερωτήσεις που αφορούσαν και τους πέντε πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης

Επίσης εξετάζοντας κατά πόσο το κάθε αναγνωρισμένο θέμα επιδρά στην λειτουργία του Δήμου συστάθηκε μια ομάδα εστίασης με τα στελέχη τη διοίκησης του Δήμου – εκτελεστική επιτροπή- η οποία προχώρησε σε αξιολόγηση της βαρύτητας των 34 ουσιαστικών θεμάτων

Τα αποτελέσματα των παραπάνω ενεργειών αποτυπώθηκαν σε ένα διάγραμμα ουσιαστικών θεμάτων όπου και ιεραρχήθηκαν με βάση τη σημαντικότητα τους (η αποτύπωση έγινε σε δύο άξονες, ένας για τα ενδιαφερόμενα μέρη και ένα για τα στελέχη της διοίκησης).

Έτσι καταλήξαμε σε έναν κατάλογο ουσιαστικών θεμάτων με την ανάλογη ιεράρχηση αυτών:

Διάγραμμα Ουσιαστικών θεμάτων (Materiality Analysis Heatmap)

Κατάλογος Ουσιαστικών θεμάτων (ιεράρχηση 13 πιο ουσιαστικών)

Απολογισμός Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου Αγίου Δημητρίου σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI-G4, τις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών και με αναφορά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Αριθμός Θέματος	Θέματα Ουσιαστικότητας	Πυλώνας
2.	Δημιουργία και ενίσχυση πρασίνου σε αν οϊχτούς και μη χώρους (Ενέργειες αναπλάσεων και προγράμματα του Δήμου)	Περιβάλλον
7.	ΑΜΕΑ και πρόσβαση (Διευκόλυνση της καθημερινότητας των ΑΜΕΑ και φροντίδα για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους)	Κοινωνία
1.	Διαχείριση οικονομικών του Δήμου (Μείωση κόστους, βελτίωση αποθεματικών, εξύψωση χρηματοδοτήσεων, ρευστότητα, βελτιστοποίηση εφοδιαστικής αλυσίδας)	Οικονομία- Διακυβέρνηση
9.	Σχολεία/παιδικό σταθμό /Δημιουργική απασχόληση/Δια βίου μάθηση (Συντήρηση και φροντίδα των εκπαιδευτικών υποδομών του Δήμου, παροχή πόρων και κάλυψη των αναγκών τους)	Κοινωνία
3.	Δημοτικοί δρόμοι, πεζόδρομοι και πεζοδρόμια (Συντήρηση των δρόμων και διευκόλυνση πρόσβασης σε βασικά σημεία της περιοχής, μέσων σήμανσης και ενημέρωσης)	Αγορά - Υποδομές
12.	Πρόληψη Υγείας πολιτών, δημοτική περίθαλψη και υγεία (Ευσαιθητοποίηση, ενημέρωση σε θέματα υγείας και πρόληψης, παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας)	Κοινωνία
13.	Προστασία και ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως ηλικιωμένοι, παιδιά, πρόσφυγες, άποροι, μονογονεϊκές οικογένειες κ.ο.κ (Κοινωνική υπηρεσία, κοινωνικό παντοπωλείο, παροχή φροντίδας στο σπίτι, δημιουργία χώρων για άστεγους, πρόσφυγες, κλπ)	Κοινωνία
11.	Ορθολογική διαχείριση ενέργειας (Κατανάλωση /χρήση ενέργειας, δράσεις εξοικονόμησης και η επίδρασή τους στο περιβάλλον)	Περιβάλλον
5.	Χρηστή διακυβέρνηση και πρακτικές ηθικής (Εφαρμογή πρακτικών ηθικής στη λειτουργία του Δήμου μέσω διαδικασιών και προτύπων)	Οικονομία- Διακυβέρνηση
6.	Ανοιχτός διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους - Ενίσχυση της Διαφάνειας (Ενίσχυση της διαφάνειας μέσω της ενεργής συμμετοχής των βασικών ομάδων των ενδιαφερόμενων μερών του Δήμου σε πρωτοβουλίες, δράσεις και διαβουλεύσεις)	Κοινωνία
8.	Προστασία και ενίσχυση του καλού ονόματος του δήμου (Ενημέρωση σχετικά με τις δράσεις του Δήμου, υπεύθυνη επικοινωνία. Συνεργασίες με άλλους δήμους και -διεθνείς- οργανώσεις σε θέματα πολιτιστικά, εκπαιδευτικά, νέων τεχνολογιών, περιβάλλοντος, κλπ)	Αγορά - Υποδομές
4.	Απλούστερες διαδικασίες για την λειτουργία των συναλλασσόμενων επιχειρήσεων και πολιτών (Συστηματική και συνεχής επανεξέταση των διαδικασιών και βελτίωσή τους)	Οικονομία- Διακυβέρνηση
10.	Συνεργασία μεταξύ των στελεχών του δήμου σε όλα τα επίπεδα (Ύπαρξη διαβουλεύσεων μεταξύ της διοίκησης και των εργαζομένων του Δήμου, για θέματα κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν οικονομικές, κοινωνικές ή/και περιβαλλοντικές επιπτώσεις)	Ανθρώπινο Δυναμικό

Παράλληλα έγινε μια προσπάθεια να ευθυγραμμιστούν τα ουσιαστικά θέματα που αναγνωρίστηκαν με τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Σαν αποτέλεσμα δημιουργήθηκε πίνακας συσχέτισης των ουσιαστικών θεμάτων με τους στόχους.

Ουσιαστικά θέματα και Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ - SDGs)

Ουσιαστικά θέματα/Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Δημιουργία και ενίσχυση πράσινου σε ανοιχτούς και μη χώρους			3						9		11		13		15		17
ΑΜΕΑ και πρόσβαση			3					8		10	11						17
Διαχείριση οικονομικών του Δήμου	1							8		10	11					16	17
Σχολεία/παιδικοί σταθμοί /Δημιουργική απασχόληση/Δια βίου μάθηση				4	5			8	9	10	11					16	17
Δημοτικοί δρόμοι, πεζόδρομοι και πεζοδρόμια			3					9			11						17
Πρόληψη Υγείας πολιτών, δημοτική περιβαλλοντική και υγεία			3					9			11						17
Προστασία και ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων	1	2	3		5			8		10	11					16	17

Γ. Επικύρωση

Τα αποτελέσματα της ιεράρχησης επικυρώθηκαν από τη διοίκηση του Δήμου και αναπτύχθηκε το τελικό κείμενο απολογισμού.

Στο κείμενο αυτό αποτυπώθηκε η αξιολόγηση των δράσεων του δήμου αλλά και η επίδοσή του στον χειρισμό των ουσιαστικών θεμάτων που αναγνωρίστηκαν, ενώ επιλέχθηκαν και συγκεκριμένοι Δείκτες Απόδοσης (Key Performance Indicators / KPIs) σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του GRI για την παρακολούθηση της εξέλιξης αυτών.

Τέλος καταγράφηκαν οι δεσμεύσεις της διοίκησης του Δήμου στους πέντε πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης, η τήρηση των οποίων θα επαναξιολογηθεί μέσα από την έκδοση του νέου απολογισμού την επόμενη χρονιά.

Δείκτες GRI	Συνοπτική Περιγραφή Δείκτη GRI	Αναφορά στον Απολογισμό Βιώσιμης Ανάπτυξης
Κατηγορία: Οικονομία		
Οικονομική Επίδοση		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Διακυβέρνηση και οικονομική βιωσιμότητα - Οικονομική επίδοση
G4-EC1	Άμεση οικονομική αξία που παράγεται και διανέμεται	Διακυβέρνηση και οικονομική βιωσιμότητα - Οικονομική επίδοση
Κατηγορία: Περιβάλλον		
Ενέργεια		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Μέριμνα για το περιβάλλον - Ορθολογική διαχείριση ενέργειας
G4-EN3	Κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού	Μέριμνα για το περιβάλλον - Ορθολογική διαχείριση ενέργειας
Ουσιαστικά θέματα: Λοιπά Περιβαλλοντικά Θέματα		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Διακυβέρνηση και οικονομική βιωσιμότητα - Οικονομική επίδοση
G4-EN31	Συνολικές δαπάνες και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά τύπο	Μέριμνα για το περιβάλλον - Ανάπλαση, χώροι πρασίνου
Κατηγορία: Κοινωνία		
Υποκατηγορία: Εργασιακές Πρακτικές και Αξιοπρεπές Έργο		
Σχέσεις Εργαζομένων/ Διοίκησης		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Μέριμνα για τους ανθρώπους μας - Συνεργασία και εσωτερική επικοινωνία
G4-LA4	Περίοδος προεδοποίησης σχετικά με λειτουργικές αλλαγές	Μέριμνα για τους ανθρώπους μας - Συνεργασία και εσωτερική επικοινωνία
Μηχανισμοί Διαχείρισης Αναφορών για Εργασιακές Πρακτικές		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Μέριμνα για τους ανθρώπους μας - Συνεργασία και εσωτερική επικοινωνία
G4-LA16	Αναφορές για εργασιακές πρακτικές	Μέριμνα για τους ανθρώπους μας - Συνεργασία και εσωτερική επικοινωνία
Υποκατηγορία: Κοινωνία		
Τοπικές Κοινότητες		
G4-DMA	Γενικές Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης	Μέριμνα για την κοινωνία - Διαβούλευση και ανοιχτός διάλογος
G4-SO1	Δραστηριότητες διαβούλευσης με την τοπική κοινότητα	Μέριμνα για την κοινωνία - Διαβούλευση και ανοιχτός διάλογος
Υποκατηγορία: Υπευθυνότητα για το Προϊόν/Υπηρεσία		

Οι βασικές δεσμεύσεις - για τους 5 πυλώνες - μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Οι δράσεις για την **ορθή διακυβέρνηση** και την **οικονομική βιωσιμότητα** του Δήμου Αγ. Δημητρίου περιλαμβάνουν την ανεύρεση πρόσθετων πόρων, τη διασφάλιση των τοπικών

εσόδων, την περικοπή αλόγιστων δαπανών, την εναρμόνιση στα σύγχρονα πρότυπα ελεγκτικών διαδικασιών και την υιοθέτηση καινοτόμων εφαρμογών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

- Η **μέριμνα για το περιβάλλον** συντελείται μέσω της παρακολούθησης και της διαχείρισης των καταναλώσεων ενέργειας στα δημοτικά κτήρια και οχήματα, του ολοκληρωμένου προγράμματος προώθησης της ανακύκλωσης, της αξιοποίησης των προγραμμάτων ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων, της συνεχούς συντήρησης των κοινόχρηστων χώρων, της οργάνωσης και υλοποίησης ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων και της συμμετοχής σε δράσεις ευαισθητοποιώντας και ενημερώνοντας όλες τις ομάδες πολιτών.
- Ο Δήμος Αγ. Δημητρίου υλοποιεί **κοινωνική πολιτική** με έμφαση την απρόσκοπτη πρόσβαση των ΑΜΕΑ στις δημοτικές εγκαταστάσεις και τους κοινόχρηστους χώρους, τη συνεχή ανάπτυξη και επιμόρφωση των πολιτών και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη προς τους ασθενέστερους.
- Μια πόλη για να καταστεί βιώσιμη θα πρέπει να παρέχει και ανάλογες **υποδομές**. Πραγματοποιούνται λοιπόν δράσεις αναβάθμισης και εκτεταμένης συντήρησης του οδικού δικτύου, βελτιστοποίησης της σήμανσης, έλεγχοι από τη Δημοτική Αστυνομία ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση στον ΚΟΚ ανακατασκευές παιδικών χαρών καθώς επίσης επισκευές σχολείων και νηπιαγωγείων.
- Υποστηρίζεται και ενθαρρύνεται η εκπαίδευση και η συνεχής εξέλιξη των **εργαζομένων** μέσα από τη συμμετοχή τους όχι μόνο σε εκπαιδευτικές δράσεις, σεμινάρια, ημερίδες, συνέδρια, αλλά και την παρακολούθηση προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, την εκπόνηση διδακτορικών, με την παροχή πρόσθετων διευκολύνσεων.

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, ένας Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσα από την έκδοση του πρώτου απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης, επιχειρεί να εφαρμόσει ένα δομημένο και επιστημονικά άρτιο αξιολογητικό πλαίσιο καταγραφής της επίδοσης του, επί των ουσιαστικών θεμάτων που αναγνωρισμένα επηρεάζουν και απασχολούν τα ενδιαφερόμενα μέρη του.

Ταυτόχρονα δημιουργεί και δημοσιεύει τη δέσμευση της διοίκησής του απέναντι στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders), για μια βιώσιμη αντιμετώπιση των κυριότερων θεμάτων που οι ίδιοι αναγνώρισαν, καλύπτοντας πάντα και τους πέντε πυλώνες της στρατηγικής του βιώσιμης ανάπτυξης.

Η συνέπεια αλλά και η διαχρονική του επίδοση θα αποτυπώνονται και θα αξιολογούνται μέσα από συγκεκριμένους δείκτες που ο Δήμος θα παρακολουθεί μέσα από τους απολογισμούς που κάθε χρόνο θα εκδίδει (έχει ήδη ξεκινήσει η συγγραφή του επόμενου απολογισμού).